

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АНАЛІТИКИ

Підготовки доктора філософії
Спеціальності 034 Культурологія
Освітньо-наукової програми «Соціокультурна аналітика»

Силабус навчальної дисципліни «Методологія соціокультурної аналітики» підготовки доктора філософії (третій освітній рівень), галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, за освітньо-науковою програмою «Соціокультурна аналітика».

Розробник: С. Возняк, доцент кафедри культурології, доцент, кандидат філософських наук.

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми:

В. Ю. Головей

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Н. М. Столярчук

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітньо-наукова програма: Соціокультурна аналітика Освітній рівень: Доктор філософії	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 1 курс
		Семестр - 1 семестр
		Лекції – 46 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Консультації – 10 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота - 74 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Возняк Сергій Степанович
 Науковий ступінь: кандидат філософських наук
 Вчене звання: доцент
 Посада: доцент кафедри культурології
 Контактна інформація: моб. тел. 095 6267588
 ел. адреса: sergiyvoz@gmail.com
 Дні занять: жовтень 2022 – січень 2023 р.
 Розклад занять: Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Методологія соціокультурної аналітики» є нормативною навчальною дисципліною в ОНП «Соціокультурна аналітика» з підготовки докторів філософії за спеціальністю 034 Культурологія. Навчальна дисципліна передбачає опанування аспірантами системи знань з методології аналізу культури в національному й глобальному контекстах, формування здатності адекватного сприйняття, аналізу та інтерпретації філософських смислів культури.

Зміст дисципліни. Предмет, завдання та основні категорії дисципліни. Програма курсу передбачає ряд розділів, які розглядають такі проблеми. Поняття методології культури та предмет і завдання теоретичної культурології; аналітика культури як специфічно-філософська рефлексія на культурологічну та історико-культурну проблематику, поняття методології культурологічного дослідження, генезис поняття «культура» в історії світової та вітчизняної філософської думки, сутність та зміст релігійно-ідеалістичних концепцій культури, зміст і сутність діалектико-матеріалістичного тлумачення культури, екзистенційна концепція культури, символізм у визначенні культури, культурологічні концепції позитивізму, герменевтики,

антропологічна концепція культури тощо. Образ культури в соціальному та індивідуальному світі, соціальна культура і людська особистість, культура і творчість; культура як спосіб людського буття, культура і цивілізація, норми і цінності культури, форми та інституції цивілізації; матеріальне і духовне в культурі, «горизонтальна» типологія культури, національне і загальнолюдське в культурі, вічне та змінне в культурному розвитку; світогляд та його місце в культурі особистості, індивідуальний, соціальний та надсуспільний виміри культури, культура і духовність. Поняття духовності в культурі, світ, людина та її культура у міфопоетичній свідомості, міф та філософія міфу, феномен віри та релігійна культура, релігія як соціокультурне явище, філософія як серцевина духовної культури, філософська проблематика в культурі, проблема свободи в культурі; моральність і моральна культура, актуальна проблематика методології культурної аналітики.

Пререквізити

Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Історія і теорія культури», «Українська культура: модерний дискурс», «Філософія та методологія науки», «Філософія», «Етнокультурологія» тощо.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета – ґрунтовне освоєння широкого поля проблематики сучасної аналітики та філософії культури на базі екзистенційно-орієнтованої рефлексії та соціально-філософського аналізу сучасної теоретичної літератури; компаративістський аналіз сучасних культурологічних концепцій, освоєння методології сучасних соціокультурних досліджень, вироблення вмінь теоретичного осмислення культурологічних проблем та навичок науково-дослідної роботи у галузі культурології.

Завдання курсу: опанування знаннями про місце і значення соціокультурної аналітики на тлі теорії та практики сучасної культурфілософії, оволодіння сучасними методологічними засадами соціокультурного дослідження, усвідомлення закономірностей і механізмів взаємодії «людина – культура», а також взаємодії людини з її соціальним та природнім середовищем в умовах конкретної культури.

3. Результати навчання (Компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та репрезентувати нове знання.

ЗК 9. Здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність виявляти та вирішувати проблеми дослідницького характеру, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в культурології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у відповідних фахових наукових виданнях.

ФК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати власних наукових досліджень українською та іноземною мовами на рівні, що відповідає професійним потребам.

ФК 3. Здатність здійснювати пошук, виявляти та використовувати різноманітні джерела інформації за напрямом дослідження, зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій, баз даних та інших електронних ресурсів.

ФК 4. Розуміння логіки історичного становлення соціокультурних процесів та їх особливостей на сучасному етапі.

ФК 6. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати інноваційні наукові проєкти з культурології та дотичні міждисциплінарні проєкти.

ФК 8. Здатність до формування системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, соціальних компетентностей, необхідних для здійснення ефективної науково-педагогічної діяльності.

ФК 9. Здатність здійснювати аналітико-прогностичне дослідження актуальних завдань культурної політики та розробку стратегій їх реалізації на регіональному рівні.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Мати ґрунтовні концептуальні знання з культурології та суміжних напрямків у галузі гуманітарних наук, а також аналітичні навички, необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, аналізувати обрану тематику в контексті актуальних запитів сучасності.

ПРН 2. Опанувати структуру й зміст теоретико-методологічного та категоріального апарату сучасної культурології, вміти формулювати результати власних досліджень у відповідності до академічних критеріїв та адаптувати їх до освітніх потреб та практичної реалізації.

ПРН 3. Добирати і коректно застосовувати у власному дослідженні адекватні методи і прийоми відповідно до поставлених дослідницьких завдань, реалізуючи міждисциплінарний підхід; формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез.

ПРН 5. Застосовувати сучасні методи, інструменти й технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, аналізувати різноманітні джерела та спеціалізовані бази даних.

ПРН 6. Розробляти та реалізовувати академічні й практичні культурологічні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове знання.

ПРН 8. Розуміти загальні принципи та методи соціокультурної аналітики, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій діяльності.

ПРН 9. Орієнтуватися в сучасних концепціях культурознавства, аналізувати провідні тенденції розвитку культурологічної теорії.

ПРН 11. Аналізувати і систематизувати феномени і процеси розвитку культури із застосуванням різних теоретичних підходів, методів на основі ґрунтовного знання історії національної і світової культури та особливостей сучасної соціокультурної ситуації.

ПРН 12. Аналізувати механізми взаємовпливу суспільства і культури, проводити порівняльні дослідження, виявляючи специфіку системних характеристик культурогенезу на діахронічному та синхронічному рівнях.

ПРН 13. Здійснювати експертну оцінку культурно-мистецьких практик, аналізувати їх стан та перспективи в контексті актуальних завдань культурної політики на міжнародному, державному та регіональному рівнях.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем 1	Кількість годин					
	Усього 2	у тому числі				
		Лекції 3	Практ. (Семін). 4	Консульт. 5	Самост роб. 5	*Форма контролю / Бали 6
Змістовий модуль 1. Становлення предмету аналітики і філософії культури.						
Тема 1. Предмет, завдання та основні категорії методології культурної аналітики.	8	2		1	5	
Тема 2. Особливості методології культурологічних досліджень.	10	2	2	1	5	РМГ/2
Тема 3. Аналіз культурних процесів у	10	2	2	1	5	РНП/2

філософії Сходу, Античності, середньовіччя та Відродження.						
Тема 4. Культура як предмет аналізу у новочасній філософії.	12	4	2	1	5	РНП/2
Тема 5. Аналітика культури у філософії німецької класики.	12	4	2	1	5	ДС/2
Тема 6. Від філософії культури до культурології: аналітика культури ХІХ ст.	12	4	2		5	РМГ/2
Тема 7. Специфіка становлення аналітики культури в Україні.	7	2			5	
Модульна контрольна робота						МКР/20
Разом за змістовим модулем 1	70	18	10	5	35	
Змістовий модуль 2. Онтологія і морфологія культури						
Тема 8. Сучасні культурфілософські теорії та аналітичні методи.	12	4	2	1	5	ДС/2
Тема 9. Сутність та основні функції культури. Основні поняття культурології.	10	2	2	1	5	РНП/2
Тема 10. Морфологія культури..	6	2			4	
Тема 11. Аналітика статичної і динамічної культури.	10	2			5	
Модульна контрольна робота						МКР/20
Разом за змістовим модулем 2	35	10	4	2	19	
Змістовий модуль 3. Аналітика культури як «метафізичний хрест» сучасної філософії.						
Тема 12. Культура як онтологічний та антропологічний феномен. Діалогічний сенс культури .	12	4	2	1	5	ДС/2
Тема 13. Культура і особистість. Освіта як культуротворчий феномен.	10	4		1	5	
Тема 14. Культура і міф. Етико-міфічне ядро культури.	11	4	2		5	РНП/2
Тема 15. Аналітика символу та символізму в культурі.	12	4	2	1	5	РНП/2
Модульна контрольна робота				3		МКР/20
Разом за змістовим модулем 3	45	16	6	4	20	50
Усього годин/балів	150	46	20	10	74	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, РНП – реферування наукових публікацій за темою, або ж аналітичне есе.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Вступ до методології аналітики культури	5
2.	Розуміння культури у філософії Античності ,середньовіччя та Відродження	5

3.	Культура як предмет аналізу у новочасній філософії	5
4.	Аналітика культури у філософії німецької класики	5
5.	Від філософії культури до культурології: аналітика культури XIX ст..	5
6.	Специфіка становлення аналітики культури в Україні	5
7.	Сучасні культурфілософські теорії та аналітичні методи	5
8.	Сутність та основні функції культури	5
9.	Основні поняття культурології	5
10.	Морфологія культури	5
11.	Статика і динаміка культури	5
12.	Культура як онтологічний та антропологічний феномен. Діалогічний сенс культури	5
13.	Культура і особистість. Освіта як культуротворчий феномен	5
14.	Культура і міф. Етико-міфічне ядро культури	5
15.	Символізм культури	4
Разом		74

Орієнтовна тематика рефератів та есе:

1. Аналітика культури: дискурс сучасної проблематики.
2. Поняття символу та символічного в культурі.
3. Проблема культури у працях Платона.
4. Ідеальне і культура: світ і духовна реальність.
5. Поняття ціннісно-смыслового універсуму та його типологія.
6. Дух-Душа-Духовність: проблеми особистості в культурфілософії.
7. Духовна реальність і людина: онтологія культури.
8. Проблеми духовної реальності і культурного буття у працях С.Франка.
9. Проблеми софійності та символізму культури в працях С.Б.Кримського.
10. Культура як пайдея в філософії софістів та Сократа.
11. Проблематика культури в працях Дж.Віко.
12. Проблеми культури в «Ідеях до філософії історії людства» Й.Гердера.
13. Людина і культура в творчості Гете.
14. Проблематика культури і людини в контексті антроподицеї М.Бердяєва.
15. Проблема смислу у філософії культури.
16. Софійна символіка в культурному просторі міста (місто на вибір).
17. Персоніфікація і культура.
18. Проблема методу в культурології.
19. Природнича та гуманітарна методологія - природнича й гуманітарна культура.
20. Проблеми освіти в культурі: дискурс сучасності.
21. Культура і субкультура в сучасному теоретичному дискурсі.
22. Культурна ідентичність як проблема аналітики культури.
23. Структура і способи акультурації.
24. Сучасна культурна антропологія як наука: проблеми методології.
25. Проблеми культури в творчості А.Швейцера.
26. Культура і особа в філософії Шеллінга.
27. Романтична філософія культури і людини.
28. Позитивізм і проблеми культури.
29. Дискурс культури раннього Маркса: проблема відчуження та емансипації людини.
30. Екологічна культура як філософська проблема.

6. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо аспірант був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу, вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю з аспірантом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

7. Підсумковий контроль

Залікове оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені цим силабусом.

Підсумковий іспит проводиться в формі співбесіди відповідно до питань екзаменаційного білету. На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання до іспиту

1. Аналіз основних етапів становлення проблематики культури в загальному розвитку культурологічної думки.
2. Сутність і зміст проблематики аналітики культури.
3. Сутність і зміст поняття «пайдея» в античній філософії.
4. Культурологічний зміст поняття «ідея» у філософії Платона,
5. Поняття «культура» і «цивілізація» у розумінні Цицерона.
6. Феномен елліністичної вченості як культурологічний чинник.
7. Загальна характеристика середньовічного образу культури.
8. Теоцентризм християнської середньовічної культури. «Вертикальна» структура особистості за Августином.

9. Поняття ренесансного гуманізму як реакція на доктринальну середньовічну вченість.
10. Ідея культури як творчої активності людини у філософії Відродження.
11. Концепція «гносеологічної робінзонади» та «природного розуму» Р.Декарта та критика «ідолів свідомості» Ф.Беконем.
12. Програма вдосконалення розуму у новоєвропейській думці.
13. Проблема співвідношення «природного» і «штучного» в суспільному житті за новоєвропейською філософією.
14. Концепція «природного права» та методологія «соціального атомізму» Т.Гоббса.
15. Історико-культурний процес у новоєвропейській філософії (Ж.-Ж. Руссо, Дж.Віко тощо).
16. Філософія культури та історії Й.Гердера.
17. Філософія культури І.Канта.
18. Філософія культури Фр.Шіллера.
19. Культура як об'єктивний дух у філософії Г.В.Ф.Гегеля.
20. Загальна характеристика проблематики та методології аналітики культури ХІХ ст.
21. Філософсько-культурологічні погляди Й.Гете.
22. Романтична концепція культури в Німеччині (Ф.Шеллінг, Г.Гофман, Ф.Шлегель).
23. Діяльнісна концепція людини і суспільства К.Г.Маркса.
24. Поняття і проблема відчуження в працях К.Г.Маркса.
25. Проблеми культури у «неоромантизмі» А.Шопенгауера.
26. Проблеми культури у «філософії життя» Фр.Ніцше.
27. Філософія культури В.Дільтея.
28. Аналітика культури Франції початку ХІХ ст.
29. Позитивістська філософія культури О.Конта.
30. Культурфілософська теорія І.Тена.
31. Філософсько-культурологічні ідеї у творчості Е.Дюркгейма.
32. СENS і простір поняття «культура».
33. Основні підходи до культури в сучасній соціокультурній аналітиці.
34. Культура як спосіб буття людини. Життєдіяльність як культурний акт.
35. Поняття духовної реальності в культурі. Духовна реальність як культурний феномен.
36. Проблема співвідношення матеріального і духовного в культурі.
37. Поділ праці і типологія духовної культури: основні принципи типології;
38. Чуттєве і раціональне в діяльності і культурі;
39. Ейдос, етос, логос – основи формотворення в духовній культурі;
40. Становлення основних сфер духовної культури як її історичний розвиток;
41. Поняття творчості як субстанції культури. Культуротворення та його характеристика.
42. Людина як творець культури. Культура у якості «сотвореної реальності».
43. Творчість як самореалізація людської природи. Поняття культурної особистості.
44. Творчість особового життя як самовідтворення людського духа.
45. «Механізм» творчості: єдність розпредметнення культурного світу та опредметнення ідеї.
46. Простір культурного універсуму як космос людського духа;
47. Зміна культурного ландшафту як відображення історії людства;
48. Межа осідлості буття та поняття культурної орієнтації;
49. Поняття ціннісно-смыслового універсуму в культурі. Координати духовної культури. Істина, Добро і Краса як просторово-часові орієнтири культурного Космосу.
50. Поняття світогляду, світобачення, світосприйняття, світовідчуття та світорозуміння.
51. Поняття духовності і культура. Релігійна і нерелігійна (дорелігійна) духовність.
52. Духовно-душевний світ як внутрішньо інституційна культура особи. Поняття «дух епохи», «дух часу», «душа культури», світова душа.
53. Самосвідомість як духовне спілкування з Абсолютним буттям:
54. Духовність як родова характеристика людини;
55. Душа – персоніфікований вираз Абсолютного буття;

56. Поняття культурологічного (культурного) Абсолюта;
57. Абсолюти та ідеали. Роль ідеалу у конституюванні культурної особистості
58. Типологія світоглядних форм як відображення багатоманітності культурних сфер. Поняття світоглядного вибору та світоглядної орієнтації.
59. Загальнолюдські моральні цінності та проблема типології моральнісно-культурних форм.
60. Поняття художньої культури. Естетична свідомість і культура.
61. Мистецтво як соціокультурний феномен.
62. Філософія як серцевина духовної культури. Раціональне теоретизування та розумова (інтелектуальна) культура.
63. Віра як феномен культури: загальна характеристика.
64. Проблема міфа в культурології. Культура як міф.
65. Проблема символу в культурі. Символ, знак, образ.
66. Проблеми культурної ідентичності.
67. Актуальні проблеми сучасної аналітики культури.
68. Дискусія про техніку та її значення для культури XX і XXI ст.
69. Екологія і екологічна культура.
70. Соціальна рівність як цінність в сучасній культурі.

8. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

9. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. редактор). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020.
2. Арцишевский Р.А. Мировоззрение: сущность, специфика, развитие. Львів. Вища школа, 1986.
3. Арцишевська І.П., Арцишевський Р.А. Світ, людина, суспільство. К., 1997.
4. Барт Р. S/Z. Москва., 1994.

5. Барт Р. Мифологии. Москва, 1996.
6. Батіщев Г. Діалектичні рядки. *Філософська і соціологічна думка*. 1993, 1994.
7. Бистрицький Є. Філософський образ культури та світ національного буття. *Феномен української культури*. Київ, 1996.
8. Богуцький Ю. П. Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи : монографія. Інститут культурології АМУ. К. : Веселка, 2008. 199 с.
9. Возняк В., Возняк С. За яких умов простір культури стає справді живим? *Культура та освіта: рівні взаємодії та способи взаємопроникнення: Матеріали Всеукраїнського (з міжнародною участю) науково-педагогічного Круглого столу «Культура та освіта: тенденції діалогу» (Луцьк, 2021 рік)*. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С. 205–209.
10. Возняк С. Ейдетичне споглядання у становленні культурної комунікації та соціокультурної ідентичності. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. № 11 (384). С. 14–19.
11. Возняк С. Методологічні засади світоглядної освіти. *Світоглядна освіта молоді : філософський та психолого-педагогічний аспекти: зб. наук. праць*. Луцьк : Вежа-друк, 2022. С. 61–68.
12. Возняк С. Освіта як досвід входження в культуру. *Розділ 5.3. монографії: С. Возняк. Рух змісту категорій групи «форма» в освіті : монографія*. Дрогобич: ТзОВ «Трек-ЛТД», 2017. С. 135–144.
13. Возняк С. С. Діяльність у вимірах культури: проблема формоутворення: монографія. Вид. друге, доповнене. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. 104 с.
14. Возняк С. С. Лімонченко В. В. Спів-буттєва освітня спільність і культура. *Антропологічні виміри філософських досліджень, 2021, Вип. 20 (Anthropological Measurements of Philosophical Research, 2021, NO 20)*. С. 52-68.(Web of Science).
15. Возняк С. Ейдетичне споглядання як о-своєння культури. *Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія». Випуск 41*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 55-70.
16. Головей В. Ю. Антропология медиа: анализ методологических подходов. *Актуальные проблемы мировой философии, развитие человека, его сознания, нравственности: мат-лы III междунар. Науч-теор. конф. (16-17 февраля 2018 г., Астана, Казахстан) в 2-х тт.* Астана: изд-во ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2018. 218 с. Т.1. С. 93–102.
17. Горський В. Біля джерел. Нариси з історії філософії і культури України. Київ, 2006.
18. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019.
19. Ильенков Э.В. Идеальное. *Философская энциклопедия: в 5-ти томах*. Москва, 1962. Т.2.
20. Камю А. Бунтуюча людина. Львів., 2009.
21. Козловский П. Постмодерна культура: Суспільно-культурні наслідки технічного розвитку. *Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія*. Київ, 1996.
22. Леві-Строс К. Структурна антропология. Пер. з французької Зоя Борисюк. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 1997.
23. Навроцький В. Колективність та етнічність. Проблеми теорії ментальності. Київ, 2006.
24. Онтологічні проблеми культури. Збірник наукових праць (Відпов.ред.Бистрицький Є.К.) – Київ, 1994.
25. Постмодерн: проблема культурної гомогенізації та гетерогенізації. *В кн.: Лукянець В., Соболь О. Філософський постмодерн: Навч.посібник*. Київ, 1998.
26. Рюс, Жаклін. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / пер.з фр. Київ, 1998.
27. Скринник М. Історико-філософський контекст становлення української ідентичності. Монографія. Львів, 2018.
28. Хейзінга Й. Homo Ludehs (будь-яке видання).

29. Шинкарук В., Бистрицький Є. Феномен української культури: методологічні засади дослідження. Київ, 1996.
30. Юнг К.Г. Архетип і символ. Київ-Львів, 2020.

Інтернет-ресурси

http://chitalka.info/gumaniratni_nauki.html

<http://www.textbooks.net.ua/content/view>

<http://www.ns2000.com.ua/gum/>

http://kultura.ho.ua/bib_sofia_kf.htm

<http://ukrsites.com.ua/AK-sr.ksu.edu.ua>

http://agro-ep.at.ua/load/kulturologija/kulturologija_gricenکو

Bronislav Malinovski. A Scientific Theory of Culture.

URL: https://monoskop.org/images/f/f5/Malinowski_Bronislaw_A_Scientific_Theory_of_Culture_and_Other_Essays_1961.pdf https://www.lvivcenter.org/wp-content/uploads/2020/03/ese_anthropology-1.pdf